

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XLIX. Cedens nomen, vel redditum annuum jam constitutum, quamvis evictionem promiserit, tenetur tantum præstare veritatem nominis; non autem quod debitor cessus sit idoneus facultatibus , maximè ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

CAPVT XLIX.

Cedens nomen vel redditum annuum jam constitutum, quamvis evictionem promiserit, tenetur tantum præstare veritatem nominis, non autem quod debitor cessus sit idoneus facultatibus, maximè si cessio per viam simplicis assignationis creditori facilioris solutionis gratia facta fuerit; secus si per viam dationis in solutum, interveniente quitancia, & liberatione per creditorem facta in favorem debitoris cedentis; nisi liberatio facta fuerit cum clausula, *Et moyennant ledit Bail en payement, &c.* Quid si creditor, seu cessionarius ignoravit insufficienciam debitoris cessi; aut uterque, nempe cedens ac cessionarius, essent in probabili ignorantia? Vtrum in hoc sit aliquid speciale favore dotis. Quæ sit vis clausularum, *d'Eviction de droit, & de fait; Garantir, fournir, & faire valoir; Prendre à soy, fournir, & faire valoir tant en principal qu'arrages.* Item *d'estre de bon & exigible debte, faire avoir & tenir; faire jouir paisiblement & perpétuellement; de present & à l'avenir, maintenir exigible.* Quando & quas diligentias facere teneatur cessionarius adversus debitorem cessum. Quid si cessionarius fuerit in culpa, aut impedimentum intenderit ob factum Principis.

SUMMARIVM.

- 1 Quamvis cedens nomen debitoris promiserit evictionem cessionario, non tamen tenetur de idoneitate, & sufficientia debitoris cessi, sed sufficit quod præstet veritatem nominis cessi.
- 2 Ampliatur etiam si cessio facta fuerit cum clausulis amplissimis, non excedentibus metas evictionis, & num. 5.
- 3 Si agatur de simplici assignatione vel indicatione, totum nominis cessi periculum spectat ad cedentem.
- 4 Quando cessio dicatur facta per viam simplicis assignationis, & quando per viam solutionis, seu dationis in solutum.
- 6 Liberatio facta creditori cum clausula, & moyennant ce a quittance, &c. quem effectum producat.
- 7 Clausula, moyennant ce, &c. quid operetur, sive per viam conditionis, sive per viam modi adjecta dicatur.
- 8 Ob modum non adimpletum, quæ actio competat contra non adimplentem, vel ejus heredem.
- 9 Datur cessionario actio in factum contra cedentem non adimplentem quod promissit.
- 10 Cedens tenetur de bonitate hypothecarum & sufficientia debitoris cessi, habito respectu ad tempus cessionis; quamvis id non esset expresse promissum.
- 11 Hoc procedit si cessionarius ignorabat insufficienciam debitoris cessi; secus si scivisset illum non esse solvendum.

- 12 Intellige dummodo ignorantia cessionarii fuerit probabilis.
- 13 Probabilis ignorantia suffragatur cessionario, quamvis etiam cedens ignorasset insufficienciam debitoris cessi, tempore cessionis.
- 14 Si cessio facta fuerit pro dote, ignorantia, quamvis culposa, suffragatur cessionario, favore dotis.
- 15 Lex nullam in dote captionem admittit, nec unum ex conjugibus cum damno alterius locupletari patitur.
- 16 Promittens evictionem nominis cessi, tam de jure quam de facto, tenetur de insufficiencia debitoris cessi.
- 17 Reditus annuus an possit minori pretio emi, quando illius evictio tam de jure quam de facto promissa fuit.
- 18 Dictio, garantir, utrum impedimenta, tam juris quam facti comprehendat.
- 19 Concluditur dictionem, garantir, sola juris impedimenta continere.
- 20 Quid si dictum fuerit, garantir de tous troubles & empeschemens.
- 21 Quid importet clausula Gallica, fournir & faire valoir.
- 22 Quid inferat clausula, Prendre à soy, in instrumento cessionis appositâ.
- 23 Quid clausula, fournir & faire valoir tant en principal qu'arrages.
- 24 Quid si addatur clausula, tant & si longuement que la rente aura cours.
- 25 Clausula, d'estre de bon & exigible debte, quid importet.
- 26 Promissio exigibilitatis quando impleta dicatur.
- 27 Qui promissit exigibilitatem nominis, tenetur, si debitor cessus obinuerit à Principe salvum conductum.
- 28 Bonum nomen promittere minus est, quam si promittatur exigibile.
- 29 Promittens nomen bonum, intelligitur promittere bonitatem tempore cessionis tantum, non in futurum.
- 30 Fallit nisi adjecta fuerint verba tempus futurum denotantia, veluti si promissum fuerit manutene nomen bonum.
- 31 Dictio, manutene, respicit tam sortem, quam fructus futuros.
- 32 Clausula, faire avoir & tenir, quid importet.
- 33 Promissio faciendi habere & tenere, tribus modis fieri potest, qui ibidem exponuntur.
- 34 Servus potest sibi stipulari habere, & tenere, quia facti incapax non est.
- 35 Stipulatio habere & possidere licere, valde differt à promissione habere licere, vel habere & tenere, & quid operetur.
- 36 Habere & tenere stipulatio, ad obligationem facti refertur.
- 37 Verba, habere & possidere, à contrahentibus prolata, ad jus referuntur.
- 38 Sed si à testibus proferantur, vel à statuentibus, referuntur ad factum.
- 39 Verba promissionis, de faire paisiblement jouir, referenda sunt ad factum.
- 40 Promissio, d'estre de bon & exigible debte, quid importet.
- 41 Exigibilitas promissa cum verbis tractum temporis importantibus, censetur promissa pro aliquot annis, sed non in perpetuum, ex mente Rotæ.
- 42 Hac tamen decisio in dubium revocatur.
- 43 Si promissioni exigibilitatis adjecta fuerint verba perpetuis

- perpetuitatem denotantia, cedens tenetur illam prestare absque praesumptione temporis.
- 44 Non obstante promissione bonitatis, cessionarius tenetur facere suas diligentias.
- 45 Ampliatur ut procedat etiam stante clausula, de fournir & faire valoit, vel etiam, de prendre à loy.
- 46 Tenetur creditor cui cessio facta est, facere diligentias usque ad bonorum debitoris cessi substationem.
- 47 Item tenetur denunciare cedenti, ut veniat ad defendendum.
- 48 Limita, nisi in instrumento onus denunciationis fuerit remissum.
- 49 Quando cessionarius agit actione cessi, non est necessaria denuntiatio.
- 50 Diligentias nemo tenetur facere, quando constat quod si eas fecisset, fuissent inutiles.
- 51 Limitatur etiam quod dictum est de diligentibus, ut non procedat si nominis exigibilitas fuerit promissa.
- 52 Si cessionarius nominis fuerit in culpa, propter quam debitor cessus factus est minus idoneus, ipsi imputandum est.
- 53 Evictio cessat quando emptor fuit in culpa.
- 54 Evictio cessat propter causam supervenientem post contractum.
- 55 Dispositio legis Lucius, ff. de evict. non procedit in eo, qui ab ipso principe ius habet, & num. 56.
- 56 Quando agitur de editio Principis facta ex mera, & absoluta illius potestate, non est locus evictioni, quia tunc inter casus fortuitos numeratur.

Requentissima est cessionis nominis materia, & hisce partibus saepius agitata, praesertim ratione annuorum reddituum, qui vel ex Regis editio reduci sunt, aut diminuti, vel ex debitorum impotentia inutiles reddit: qua de causa adversus cedentes fuit actum ad regressum, & immunitatem; in qua diversimodè responsum, vel iudicatum fuit, secundum diversas factorum circumstantias. Hanc igitur materiam sequentibus conclusionibus breviter & resolutivè terminare conabimur.

- 1 Prima Conclusio. Cedens nomen, quanvis evictionem suo cessionario promiserit, non tamen tenetur de bonitate hypothecarum; sed liberatur, quanvis debitor cessus non sit solvendo. Probatur per text. in l. si nomen, ff. de hered. vel action. vend. ibi, locupletem esse debitorem non debere praestari. Tenetur ergo cedens duntaxat de veritate nominis cessi, non autem de exigibilitate illius. Roder. de ann. reddit. lib. 2. q. 21. Theaur. jun. lib. 3. q. 73. Gracian. discept. 527. n. 4.
- 2 Ampliatur etiam si promissio evictionis facta esset cum clausulis amplissimis, non excedentibus terminos evictionis; si debitor cessus non erat solvendo, non autem ad illius bonitatem extenduntur, per text. in d. l. si nomen, ff. de hered. vel action. vendit. & in leg. si plus, §. fin. ff. de evict. & in l. pupilli 96. §. soror, ff. de solut. Menoch. conf. 778. num. 1. Roder. de ann. reddit. d. lib. 2. q. 21. num. 15. & sequentibus. Sord. conf. 441. n. 7. Anton. de Marin. quotid. resol. c. 42. num. 2.
- 3 Secunda Conclusio. Si nomen fuerit alicui remissum per viam assignationis, potius quam per viam cessionis, aut donationis in solutum; tunc quaecunque interveniat nominis periculum, etiam ex

eo quod debitor cessus non esset solvendo tempore cessionis, vel ex post ad deteriores fortunam deveniret, pertinet ad cedentem. Pro cuius conclusionis intelligentia supponendum est, duobus modis posse alicui creditori per suum debitorem dari, aut remitti nomen. Primo per viam dationis in solutum, per quam fit ut debitor cessus acceptetur per creditorem loco pecuniae numeratae, & occasione illius cessionis suo debitori quitantiam faciat. Secundo per viam assignationis, seu indicationis pro faciliiori solutione, & satisfactione creditoris, ita tamen ut creditor intendat salvas sibi remanere semper actiones contra debitorem cedentem, seu assignantem, aut indicantem. Primo casu, locum obtinent ea quae diximus in prima conclusione, limitata & intellecta secundum conclusiones sequentes. Secundo casu, totum nominis periculum spectat ad cedentem, seu assignantem, aut facilioris solutionis gratia indicantem.

Ista dictio approbatur per Mastril. decis. Sicil. 179. num. 12. & sequentibus. & num. 19. Marilian. decis. 2. num. 8. Sord. conf. 22. num. 33. Gracian. discept. forens. 527. num. 3. Socin. Sen. conf. 37. num. 2. & per tot. vol. 4.

Tertia conclusio. Si nomen creditori remissum fuerit per ejus debitorem, & creditor ipsum liberaverit ab obligatione, cum clausula, moyennant ce, l'a quitte, &c. quanvis tunc non per viam simplicis assignationis, sed per viam dationis in solutum cessio facta fuerit, nihilominus periculum nominis cessi spectat, aut non spectat ad cedentem, seu in solutum dantem, secundum varietatem casuum & factorum juxta sequentes conclusiones. Et omnia quae de venditione nominis decidimus, hoc etiam casu locum habent, & ad illum applicanda sunt. Probat, quia verba illa, moyennant ce, seu his medianibus, important conditionem: ex traditis per Bart. in leg. 1. num. 35. de condit. & demonstrat. quia ablativi absoluti conditionem continent, leg. à testatore, ff. de condit. & demonstrat. Pacif. decis. 293. num. 3. Vel saltem important modum, & per consequens modo non adimpleto, datur actio contra debitorem, aut ejus heredem; & si excipiat de cessione, replicabitur de dolo non adimpletis conditionem. Grivel. decis. Dolana 111. num. 31. Theaur. jun. lib. 2. quest. 88. numero 5. Negusant. de pignor. 5. part. membr. 1. numero 54. & part. 6. membr. 2. num. 6. versic. sed dubitatur. Et generale est, ut si cessio hoc casu non possit habere effectum, detur creditori cessionario actio in factum ad interesse ex contractu. Alin. de execut. §. 4. cap. 2. num. 2.3. & §. 7. cap. 290. num. 3. & cap. 277. num. 1.

Quarta Conclusio. Quanvis nulla facta fuerit promissio evictionis, tamen cedens tenetur erga cessionarium, si debitor cessus non erat solvendo tempore cessionis. Haec conclusio est notabilis, & pauci ad eam advertunt, sed probatur ex traditis per Gaspar. Roderic. de annuis redditibus lib. 2. quest. 21. num. 22. versic. si autem debitor. Vincent. de Franch. decis. 108. num. 3. Anton. de Marin. dist. cap. 42. num. 2.

Intellige tamen hoc procedere, quando creditor cessionem hujus nominis minus idonei acceptavit ignoranter; secus est si scivisset debitorem cessum non esse solvendo, ut probatur per text. in leg. promittendo 42. §. si à debitore, ff. de iur. dot. in verb. sciens, argumento à contrario sensu, & tenet Bart. in leg. si cum dorem, §. mulier, & ibi Alexand. num. 4.

- num. 4. ff. solut. matrim. Barbof. in l. estimatis, n. 11. ff. solut. matrim. † Vbi hoc intelligit, si emptor nominis iustum allegaverit causam ignorantiam. Roder. dict. q. 21. n. 22. Vincent. de Franch. dict. n. 3. & 4.
- 12 Costa de facti scient. lib. 1. distinct. 44. in fin. Felician. de censib. tom. 2. lib. 2. c. 1. n. 13. vers. contrarium tamen. Censius in tract. de censibus, quæst. 72. n. 23. conclus. 1. in fin. vers. declaratur enim.
- 13 Ampliatur dicta conclusio ut procedat, etiam si cedens aut vendens, seu in solum dans nomen debitoris, ipse etiam ignoraret inopiam debitoris cessi: quia nihilominus cessionarius propter probabilem ignorantiam haberet regressum contra cedentem: quia cum debitor non sit solvendo, perinde est ac si nihil illi deberetur: & sic cum agat de lucro captando, potius emptori seu cessionario succurrendum est, qui agit de damno vitando, ut post Alex. dict. §. si mulier, in l. si cum dote, n. 4. vers. sed ad hoc, notavit Barbof. dict. l. estimatis §. 1. n. 11. vers. ex quibus inferitur, ff. solut. matrim.
- 14 Quod autem supra diximus, cessionarium tunc demum agere posse, si minus idoneum acceptaverit debitorem, quando allegat probabilem ignorantiam, in omnibus causis locum habet, præterquam in dote, in qua auditur maritus agere volens contra eum, qui dotis nomine non idoneum debitorem remisit, quavis culpa fuerit ejus ignorantia: per text. in dict. leg. promittendo, §. si a debitore, in verb. sciens, ff. de iur. dat. † Ratio specialitatis est, quia in causa dotis nulla capio admittitur, neque toleratur aliquem ex conjugibus cum damno alterius locupletari: quod explicat Barbof. dict. l. estimatis, n. 11. in fin. & n. 12. ff. solut. matrim.
- 16 Quinta Conclusio. Quando vendens seu cedens nomen debitoris, promittit evictionem tam de jure quam de facto, tenetur præstare debitorem non solum verum, sed etiam idoneum facultatibus, & facilis exactionis, unde de jure impediatur in actione nominis, si de facto propter insufficientiam debitoris cessi, seu propter impedimentum aliunde proveniens, datur regressus contra cedentem: quia videtur ipse proprio nomine se obligasse, & quasi novum reditum constituisse in defectum solutionis per debitorem cessum faciendæ. Gasp. Roder. lib. 1. q. 8. n. 23. Giurb. decis. 117. n. 14. † ubi propterea concludit reditum non posse minoris emi, quando promissio evictionis de jure & de facto in contractu cessionis appositæ est, quia emptor nullum periculum potest incurrere. Quod ego non ita generaliter verum intelligo; quia multa contingere aliunde possunt, propter quæ emptor, seu cessionarius periculum incurrere potest: veluti si ipsemet cedens non esset solvendo, aut quid simile.
- 18 Sed dubitatum fuit, utrum verbum (garantir,) ad molestias seu impedimenta, tam juris quam facti referri possit? Ad utrumque refertur videtur Loyseau in tract. de la garantie des rentes, cap. 3. n. 15. & seqq. & num. 17. quia nomen de garantie, significat evictionem. Theaur. decis. 26. n. 14.
- 19 Contrarium verius est, nempe verbum, garantir, simpliciter & sine alio adjecto appositum, solum juris, & non facti evictionem continere; & sic nominis veritatem, non autem bonitatem respicere, ut tenet Castrenf. conf. 370. n. 2. volum. 2. quem citat Tusch. lit. C. concl. 181. n. 6.
- 20 Nec quidquam facit in contrarium Loyseau dict. cap. 3. de la garantie des rentes, cum non loquatur de simplici dictione, garantir, sed cum hac adjunctione, garantir de tous troubles, & empêchemens: quæ verba ad molestias, & impedimenta, tam juris quam facti referuntur.

Clausula verò Gallica, quæ vendens seu cedens censum promittit de fournir, & faire valoir, referenda est ad evictionem facti, & ad exigibilitatem nominis cessi: quia verbum, fournir, significat supplere quid deest: verbum autem faire valoir, significat præstare, & in se recipere periculum futurum, seu ut gallice dicitur † prendre à soy, ut notat Loyseau in dict. tract. de la garantie des rentes, cap. 4. n. 1. & 11. & clausula illa est majoris efficacæ, quàm clausula de faire avoir & tenir, ut dicit idem Author cap. 4. n. 4. de dicta clausula, Lovet litera D, n. 25. & ibi Addent, ubi plures alii DD. Galli citantur.

Multò magis operabitur hæc clausula, si addantur illa verba, fournir & faire valoir, tant en principal que arrages. Loyseau in d. tract. c. 5. n. 7. & 12. † Præsertim si addantur hæc verba, tant & si longuement que la rente aura cours: ut d. n. 12. & c. 6. n. 11. quanquam etiam cessante hac ultima clausula, sola promissio de fournir & faire valoir, includat promissionem bonitatis hypothecarum, ut dict. num. 12. in fine, vers. mais quand il n'y auroit.

Sexta conclusio. Promissio evictionis additæ clausulæ d'estre de bon & exigible debite, facit ut cedens teneatur de periculo nominis cessi. Scacc. de commerc. §. 2. glof. 5. n. 254. post Becc. conf. 105. n. 25. † Quia promissio exigibilitatis tunc tantum dicitur impleta, quando nomen tale est, ut facile exigi possit. Bart. per illum text. in l. 1. in fin. ff. ad Macedon. Mantic. de tacit. & ambig. convent. lib. 4. tit. 13. n. 11. Cost. de facti scient. centur. 1. distinct. 44. n. 7. & 8 Roder. de ann. reddit. lib. 2. q. 21. n. 21. Cens. de censib. q. 72. n. 23. in 2. concl. vers. Ampliatur hæc conclusio. † Neque dicitur nomen exigibile, si non sit facilis exactionis; & ideo si debitor obtinuerit saluum conductum, statim venditor tenetur erga emptorem nominis, aut si aliud superveniat impedimentum, stante promissione exigibilitatis. Rot. Genuenf. decis. 156. n. 10. vers. ultimo. Felician. de censib. tom. 2. lib. 2. c. 1. n. 14. Monach. decis. Bonon. 35. n. 3. & 19. Quia (inquit) non dicitur exigibile quod cum difficultate exigitur: † & licet bonum, & exigibile convertantur; tamen fortior est significatio, si utrumque jungatur promittendo nomen fore bonum & exigibile. Monach. d. dec. 35. n. 4. & 5.

Septima Conclusio. Provisio bonitatis nominis cessi simpliciter facta, intelligitur de bonitate, habito respectu ad tempus cessionis. Cancr. lib. 2. variar. resol. cap. 6. de solut. n. 176. in antiqua impressione, & 194. in nova, ita ut si postea debitor cessus fiat non solvendo, periculum pertineat ad cessionarium. Becc. dict. conf. 105. n. 26. & 37.

Dixi de bonitatis promissione simpliciter facta, quia si adjiciantur clausulæ habentes tractum ad tempus futurum, cedens tenebitur, si in futurum debitor cessus fiat non idoneus; veluti si cedens promissit nomen bonum manutenere, quod facit ut bonitatis obligatio etiam ad tempus futurum protendatur. Barz. decis. Bonon. 110. n. 20. Gratian. discept. forens. §. 27. n. 1. §. 7. † ubi dicit, quod in vim illius verbi, venditor nominis tenetur ad illius bonitatem, tam ratione sortis, quàm pensionum seu fructuum in futurum: cum nullus terminus sit obligationi præfixus. Cens. in dict. tract. de censib. q. 72. n. 23. vers. præterquam. Felician. de censib. tom. 2. lib. 2. cap. 1. n. 16. vers. præterea.

Octava Conclusio. Si vendens aut cedens, seu in solum dans nomen debitoris, aut censum annuum, promiserit illi facere habere & tenere, faire avoir & tenir, videtur dicendum, ipsum vigore hujus clausulæ teneri etiam ad præstandam debitoris idoneitatem & debiti exigibilitatem, cum in ea clausula non solum juris, sed etiam facti impedimenta comprehendantur, & per consequens

- consequens exigibilitas: ex notatis supra, *hoc capite*,
 33 *num. 16.* † Probatum conclusio; quia in hac materia,
 tres termini diversi considerandi sunt. Primus est promissio, seu stipulatio, *habere licere*: secundus est stipulatio, seu promissio concepta per verba, *habere & tenere*. Tertius, dum dicitur, *habere & possidere*. Prima stipulatio refertur ad jus, & ideo solum juris evictionem continet: unde si servus qui ex persona sua juris incapax est, stipulatus fuerit sibi, *habere licere*, inutilis erit stipulatio. Secunda concepta per verba, *habere & tenere*, potius ad factum, quam ad jus referenda est: eaque ratione † servus qui facti incapax non est, potest sibi stipulari habere & tenere licere.
- 35 Tertia possessionis mentionem faciens, magis ambigua est, si enim ad possessionem juris referatur, non subsistit in persona servi; si vero ad detentionem facti, valida est. Supradicta probantur per text. l. *stipulatio ista* 38. §. *si quis forte*, & §. *hi qui*, & ibi Cuiac. & alii DD. ff. *de verb. obligat.* † Cum igitur verba illa, *faire avoir & tenir*, ad factum referantur, censetur in vim illorum verborum cedens promississe etiam evictionem facti; si nempe cessionarius seu emptor nominis, ob insufficientiam debitoris, aut propter aliquod aliud factum impediatur in exactioe nominis cessi.
- 37 In tertio vero casu, si de sola possessione agatur, difficile existimo ut promissa videatur exigibilitas, quia ad juris impedimenta promissio referenda videtur, quando verba illa proferuntur a contrahentibus;
- 38 tunc enim ad jus referenda sunt: † secus si a testibus rusticis, vel a statuentibus prolata essent, quia detentionem facti respicerent, & secundum communem modum loquendi essent intelligenda, ut distinguit Castrenf.
- 39 Verum si additum fuisset quod cedens promittit pacificam fructuonem, *de faire paisiblement jouir*, tunc existimandum est promissam quoque evictionem facti, & remotionem impedimentorum, quae de facto emergere possunt: siquidem possessio pacifica sic intelligitur, ut cessent omnes controversiae & impedimenta, tam judicialia quam extrajudicialia; tam juris quam facti. Mangil. *de evict.* q. 33. n. 9. post Card. & Paul. de Eleaz. in *Clement. gratia*, de *rescript.*
- 40 Nona Conclusio. Promissio exigibilitatis nominis tribus modis fieri potest. Primo simpliciter, dum promittitur nomen esse exigibile, vel *estre de bon & exigible debte*, vel quid simile. Secundo, cum adiciuntur verba tempus futurum respicientia, veluti si adjecta sit clausula, *De present & à l'avenir*. Tertio, quando adiciuntur verba temporis perpetuitatem denotantia, *De present & à l'avenir à perpetuité*.
- 41 Primo casu procedunt tradita in septima conclusione: secundo locum habent dicta ibi, n. 30. † Sed cum hoc temperamento, ut non censetur cedens, aut vendens obligatus in perpetuum de nominis cessi bonitate & exigibilitate, sed durantibus aliquot annis, arbitrio iudicis, ut decidit Rota apud Cens. *traff. de censibus*, decif. 506. & 507. & decif. 476. † Vbi per solutiones factas per spatium duodecim annorum, & in aliis supra citatis per spatium duorum vel trium annorum, (quod tamen durum mihi videtur in censu annuo, qui sui natura perpetuus est,) cessetur adimpleta promissio exigibilitatis, tam ante quam post cessionem in obligationem deducta. Quia ut ibi dicitur n. 5. & 6. tractus temporis successivi non est contra cedentis intentionem ad perpetuitatem trahendus.
- 43 Tertio vero casu, cedens ea ratione ad perpetuam nominis cessi exigibilitatem adstrictus, tenetur in perpetuum absque ulla temporis limitatione. Felician. *de censib.* tom. 2. lib. 2. cap. 1. n. 16. *vers. praterea pe-*

riculum. Quod & tacite videtur innuere Rota *dist. decif. 476. num. 6.* ubi dicit non esse verisimile quod venditor voluerit se obligare ad exigibilitatem nominis cessi in perpetuum, & per consequens subsistere illius obligationem, si perpetuam nominis exigibilitatem promiserit.

Decima Conclusio. Quamvis cedens, aut vendens 44 seu in solum dans nomen debitoris, illius bonitatem promiserit; tamen ab hac obligatione liberatur, si cessionarius non docuerit se debitas fecisse diligentias adversus debitorem cessum. Cance. *lib. 2. var. resol. c. 6. de solut. n. 169.* alias 184. Mastril. *decif. 179. n. 5.* Gaspar Roderic. *de ann. redit. lib. 2. q. 17. n. 33.* Menoch. *d. consil. 778. n. 3.* Anton. de Marin. *d. c. 42. n. 5.* & 6. † Et id admittunt etiam DD. Galli in *ter. 45 minis clausulae de fournir, & faire valoir*; vel etiam *de payer pour soy même*: Loyseau in *d. traff. de la garantie des rentes*, cap. 8. n. 10. hoc idem tradit Mornac. in l. *quod re*, ff. *si cert. petat.* Louet d. *litera F. n. 25.* & ibi Adde. per text. in l. *decem* 116. ff. *de verb. oblig.* ibi: *à Mavio ante excussum Titium non restet petetur.* † Et tenet non sufficere quamlibet diligentiam; sed praterea requiri solemnem subhaltungem bonorum debitoris. Ciriac. *Niger controuv. 476. n. 5.* & 374. n. 28. & *controuv. 110. n. 7.*

Tenetur etiam interpellare cedentem, ut veniat 47 ad defendendum, eique litem denunciare. Ciriac. *d. controuv. 374. n. 29.* & *segg.*

Intellige, nisi per instrumentum cessionis fuerit 48 cessionario remissum onus denunciationis, per text. in l. *Herennius*, ff. *de evict.* Gom. *tom. 2. c. 2. de empt. & vendit.* n. 39. *column. 4. vers. item addo quod ista necessitas.* Trentacinq. *var. resol. 4. de empt. & vendit. n. 7.* Mascard. *de probat. conclus. 615. n. 19.*

Imò quando cessionarius agit actione cessa, non 49 esse necessariam denunciationem, tenet Rebuff. in *constit. Regias*, tom. 1. tit. *de dilat. art. 5. gloss. unica*, n. 42. Tulch. in *verb. Evictio*, *concl. 353. n. 63.* Mangil. *de evict. q. 4. n. 5. 4.* & bene Decius *conf. 102. Prastantissime per totum*, qui loquitur in casu quo veritas & bonitas nominis promissa fuit: rationem reddens, quia cessionarius fuit effectus procurator in rem sua, & potest intentare directas actiones ex persona domini; quia cum sit cessionarius ab eodē cedente causam, & agendi potestatem habens, ipse cedens videtur praelens fuisse in iudicio per cessionarium ex illius persona intentato, & ideo non est opus alia denunciatione.

Idem dicendum est, nempe cessionarium non teneti 50 facere aliquas diligentias, vel denunciations, si docuerit quod si illas fecisset, fuissent inutiles. Ciriac. *controuv. 321. n. 83.* Capel. *Tolos. decif. 526. prope finem, vers. ergo effectus.* Rimin. *jun. conf. 42. n. 69.* Burat. *decif. 106. n. 19. repetita in recent. decif. 676. n. 11. p. 2.*

Ceterum conclusio ista intelligenda est, ut proce- 51 dat in suis terminis, nempe quando promissum fuit nomen fore bonum, aut debitorem idoneum, vel hypothecas sufficientes; secus tamen erit, si praterea cedens promiserit fore exigibile, tunc enim exactiois facilitas promissa censetur, & propterea non cogitur cessionarius uti tot diligentis, ut diximus supra *hoc eodem cap. n. 26.* & *segg.*

Vndecima Conclusio. Si cessionarius nominis fue- 52 rit in culpa, veluti si dum poterat exigere, non exigit, & postea debitor cessus factus fuit non solvendo, seu minus idoneus; ipsi debet imputari, nec habebit regressum contra cedentem, cui culpa cessionarii nocere non potest. Ciriac. *controuv. 110. n. 7.* Theaur. *jun. lib. 4. quaest. forens. 10. n. 8.* Menoch. *conf. 778. num. 4.* Ruin. *conf. 45. n. 5. lib. 5.* † Et in materia evictionis, si culpa illius intervenierit, qui alioquin agere de

de evictione potuisset, cessabit actio, l. si rem quam, §. si dupla, & l. si mancipium, ff. de evict. Mangil. de evict. q. 104. n. 18. & in nostris terminis ostendit Decius cons. 105. n. 25.

Pro Coronide advertendum est, magnam esse controversiam inter cedentes, & cessionarios occasione annuorum reddituum cessorum super Communitatibus, quæ fuerunt declarate insufficientes, & non solum obtinuerunt reduci census, & sortem ad minores summas; sed etiam ex speciali Regis edicto creditores summae reductæ solutionem in bonis capere coacti sunt, præteritis cessionariis immunitatem adversus cedentes, vigore clausularum in instrumentis cessionis contentarum. Quibus tamen respondetur per cedentes, dictas reductiones, nec non solutiones in bonis ordinatas fuisse à Rege Christianissimo: imò & in nonnullis, sed paucis Communitatibus Comitatus Venayssini, veluti in loco de Pilles, & de Intercalis, à summo Pontifice supremo Principe nostro, quorum voluntas numeratur inter casus fortuitos: † Ideo non esse locum evictioni, cum casus contigerit post venditionem, seu cessionem nominis redditus: ex l. Lucius, ff. de evictioib. Mangil. de evict. q. 200. n. 30. & segg. † Maximè cum emptores, seu cessionarii non habent jus à Principe mediatè, vel immediatè; & sic multo magis locus sit dispositioni dictæ l. Lucius. † Quæ non procedit in eo, qui jus ab ipso Principe habet: ut dicit Peregr. de iur. fisco. lib. 5. tit. 2. num. 69. qui ita intelligit decis. Ozasici 48. cujus etiam meminit Rota Avenion. decis. 133. n. 12.

57 Et præsertim cum edictum Regium fuerit factum ex mera gratia, & plena Principis potestate, ut supponitur. Pure. decis. 381. lib. 3. sequitur Mangil. in dict. tract. de evict. quæst. 17. num. 8. & 11. Cavalier. decis. 618. num. 23. Burat. decis. 106. num. 13. & 25. Rota decis. 699. n. 2. part. 3. recent. & in propriis terminis edicti Regii, Thesaur. jun. dict. lib. 4. quæst. 10. num. 5. & per totam.

Sed quia lis pendet adhuc indecisa circa hanc quæstionem, maximè quia illius determinatio & vera resolutio dependet ex variis facti circumstantiis, & ex verbis ac clausulis contractuum, ex quarum clausularum diversitate diversimodè iudicatum vidi; ideo nihil etiam quoad hoc caput determinandum existimavi.

CAPVT L.

De electione unius ex pluribus alicui testamentum commissæ, ad materiam legis unum ex familia, ff. de legat. 2. Virum gravatus de restituendo liberis, possit unum ex illis eligere in præjudicium aliorum. Quomodo in hoc differant fideicommissum prohibitorium, & restitutorium. Promissio de eligendo habetur pro vera electione. Quid de verbis volo eligere, aut verbis enunciativis, aut de simplici mandato alicui facto ad eligendum, utrùm hæc vim veræ electionis habeant. Per generale institutionem hæredis, vel donationem, censi factam electionem. Donatio simpliciter facta ab

eo, qui eligendi commissionem habebat, utrùm censeatur facta de propriis bonis; an verò de bonis, in quibus cadebat eligendi facultas. Quid si donaverit cum clausula à prendre sur tous mes biens. Electus non potest ab eligente gravari, nisi in favorem eligibilium, aut nisi electo bona alia sua propria æquivalentia relinquat; aut nisi in ejus libertate positum sit, an eligere velit, vel non. Vxor per transitum ad secundas nuptias non privari eligendi facultate. Electionem tempore mortis faciendam, præveniri non posse in præjudicium tertii, & ex quibus conjecturis facultas eligendi ad tempus mortis ipsius electoris relata censeatur.

SUMMARIVM.

- 1 Gravatus de restituendo liberis, non potest unum relinquare, sed omnibus restituere debet, nisi eligendi facultas sibi concessa fuerit.
- 2 Emphyteusi alicui concessa pro se, & filiis, pater non potest renunciare in præjudicium liberorum.
- 3 Pater non potest feudum uni filiorum prælegare, quia jus illud morte finitur.
- 4 Pater non potest disponere in præjudicium proximorum, aut aliorum qui sub nomine collectivo vocati sunt.
- 5 In fideicommissio prohibitorio favore familia locus est gratificationi aliorum de familia; secus est in restitutorio.
- 6 In parlamento Tholosano judicatur, vocatis liberis, patrem unum, aut plures ex ipsis eligere posse.
- 7 Promissio de eligendo vim effectualis electionis obtinet.
- 8 In electione nihil agendum superest, statim ubi facta est animi declaratio.
- 9 Promissio de donando vim habet donationis.
- 10 Virum ex promissione de donando sola personalis actio, an verò etiam ad rem donatam tradendam oriatur.
- 11 Verba illa, volo eligere, vim veræ electionis habent.
- 12 Verbum, volo, in quibus casibus habeat vim disponentis.
- 13 Verbum, volo, vim habet disponentis & eligendi, quando ex certa animi deliberatione prolatum est.
- 14 Verbis enunciativis expressa voluntas an sufficiat ad inducendam nominationem, seu electionem.
- 15 Quoties ex facti circumstantiis apparet de voluntate deliberata eligere debentis, electio habetur pro facta.
- 16 Mater quæ habet facultatem eligendi unum ex liberis, utrùm constituendo procuratorem ad eligendum, censeatur elegisse.
- 17 Mandatum nihil prodest, nisi probata illius effectuatione.
- 18 Mandatum solum ad nominandum habet vim nominationis, si illud faciens demonstrat determinatam eligendi voluntatem.

19 Per